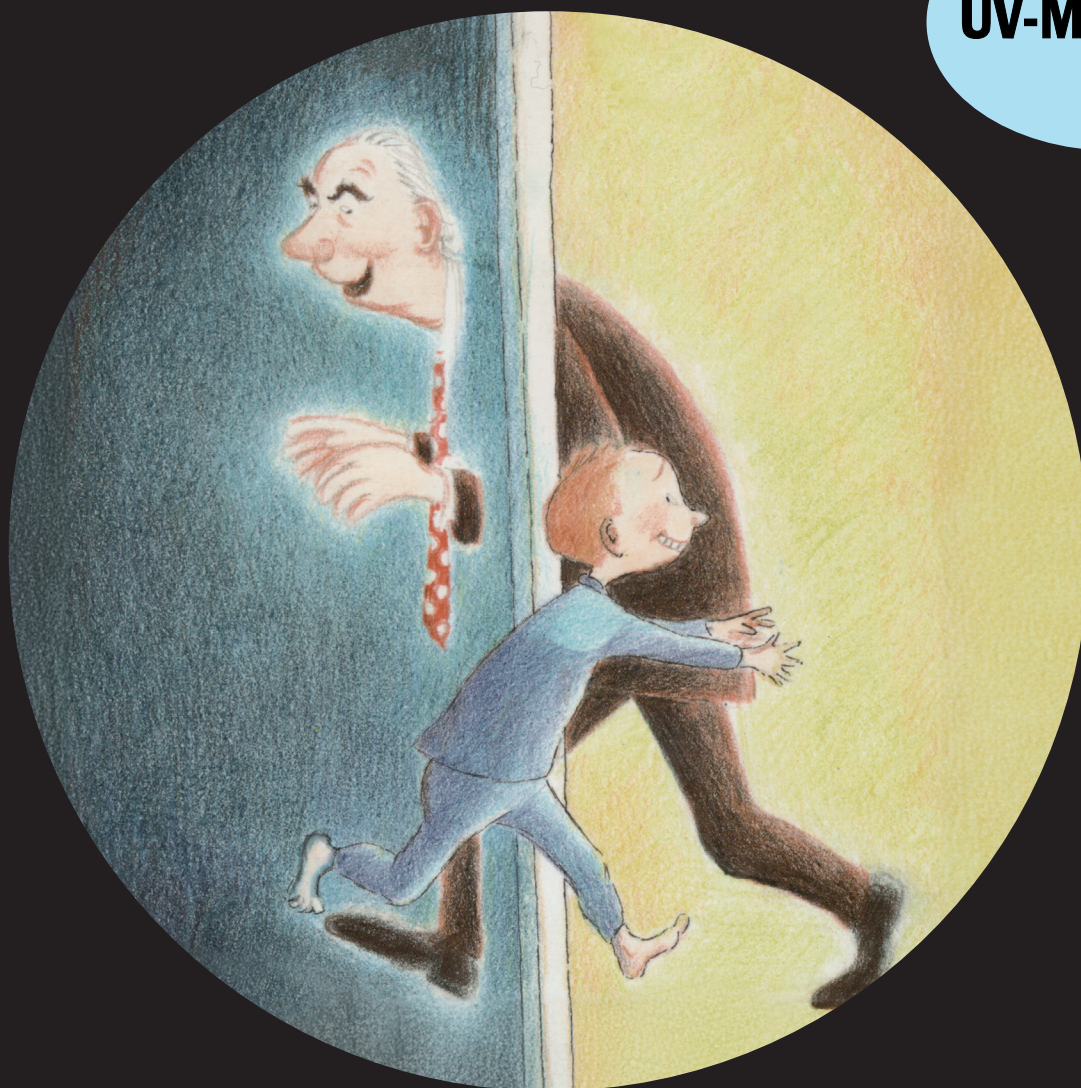

SÅ BLEV FARFAR ET SPØGELSE

Af Kim Fupz Aakeson

UV-Materiale

Anemonen
SCENEKUNST FOR BØRN I ALLE ALDRE

LILLE
HE
ST

TEATER
LILLE HEST

Støttet af:

JORCK'S
FOND
Konrad Georg Jorck og
Hustru Emma Jorck's Fond

B
BECKETT-FONDEN

K:
Statens
Kunstfond

BUPL
POLITIKEN-FONDEN

GANGSTEDFONDEN

WILHELM HANSEN FONDEN

A.P. MØLLER FONDEN

LEMVIGH-MÜLLER FONDEN

AXEL MUUSFELDT'S FOND

AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS
FOND

ERNST B. SUND FONDEN

BESTLES FOND

Dansk Skuespillerforbund

Kære underviser

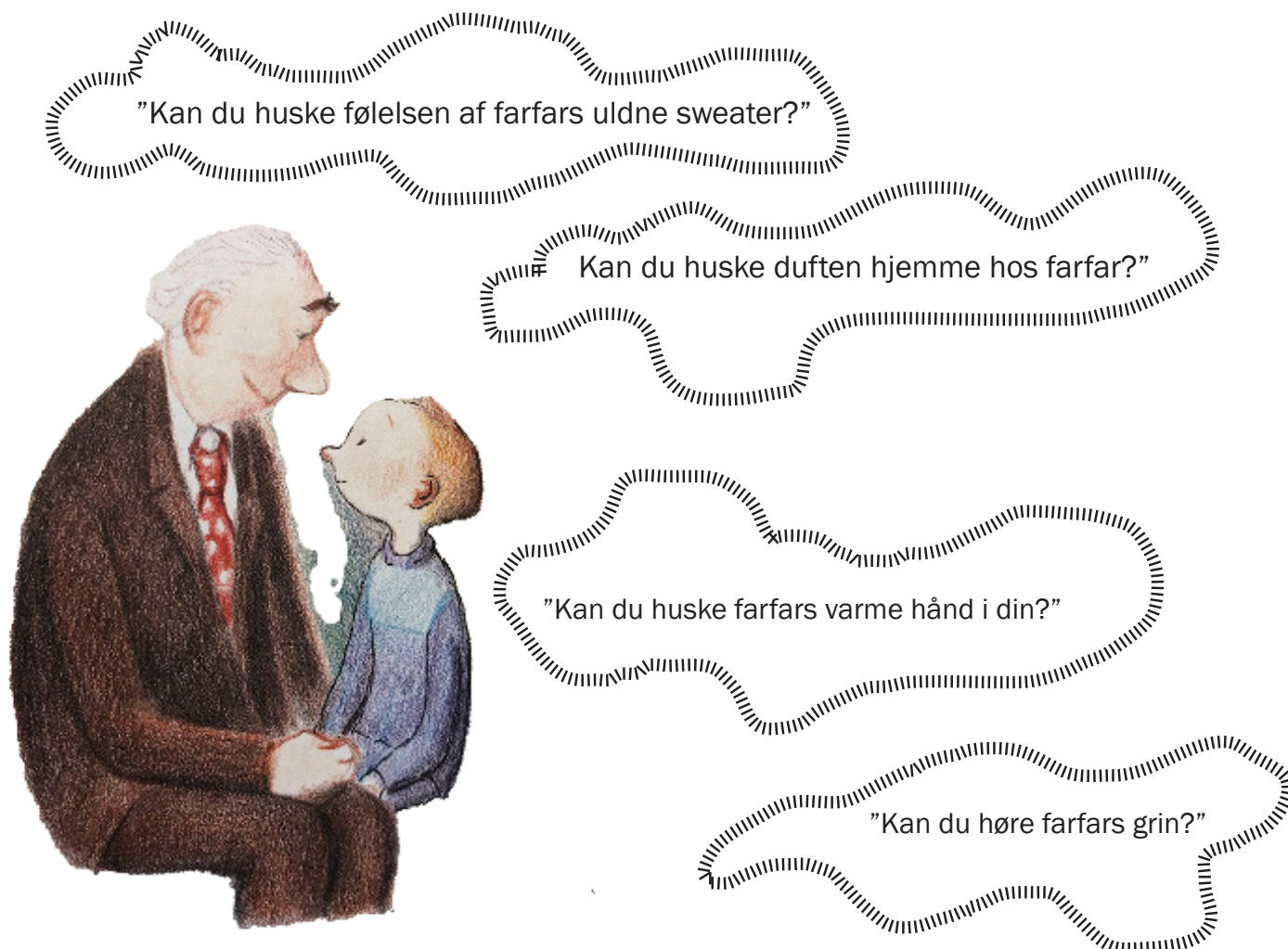
Mange tak fordi du har lyst til at arbejde videre med **Så blev farfar et Spøgelse** og på den måde udvide teateroplevelsen for dine elever.

Materialet er udviklet til indskoling. Sværhedsgraden i opgaverne varierer og den enkelte underviser kan med fordel udplukke opgaver, der bedst passer til det ønskede læringsniveau.

Vi har fordelt opgaverne i to dele, hvoraf del 1: arbejder med forestillingens handlingsforløb og kigger nærmere på de virkemidler der bruges scenisk til at fortælle historien. Del 2: arbejder med forestillingens tematik.

Formålet med undervisningsmaterialet er at igangsætte elevernes refleksion og nysgerrighed, samt at stimulere og styrke elevernes kreative og innovative processer. Vi ønsker med nærværende materiale at skabe samtale om minder og hvad det vil sige at mindes.

Rigtig god fornøjelse!

Om forestillingen

Så blev farfar et Spøgelse er en kærlig og fantasifuld forestilling om sorg og minder
- frit efter børnebog af samme navn af Kim Fupz Aakeson

Handlingen

En dag havde Esben ikke sin farfar mere. Esbens mor sagde, at Farfar var blevet til en engel. Esbens far sagde, at Farfar blev til jord. Men ingen af delene passede, for en nat sad Farfar pludselig på Esbens kommode og gloede ud i mørket.

Dette er en historie om et barn, der leder efter svar, et barn der gennem sin fantasi skaber sin egen fortælling, der kan give ham (og andre børn) trøst og mening. Historien fjerner det tabu, døden kan være for mange af os voksne, det afmystificeres på en sjov og hyggelig måde, hvor det at beholde de gode minder sammen sættes i fokus.

Det er noget meget abstrakt I at forholde sig til, at bedstefar en dag forsvinder. At han bare ikke er her mere. Hvordan omsætter man tomheden til noget, der fylder ud på en måde, man kan bruge til noget?

Holdet bag forestillingen

Co-produktion mellem Anemonen og Teater Lille Hest

Medvirkende skuespillere: Martin Ammundsen og Line Skytte

Instruktør: Torkild Lindebjerg

Komponist: Jens Tolsgaard

Dukkemager og scenograf: Johan Kølkjær

Dramaturg: Sidsel Ramdal

Scenemester: Christoffer D. Pihl

Regissør: Tine Als

Forfatter: Kim Fupz Aakeson

Forestillingen er støttet af

Jorcks Fond, Wilhelm Hansen Fonden, Louis-Hansen Fonden, Skuespillerforbundet, Bupl, Politiken Fonden, Bestles Fond, Beckett Fonden, Lemvigh Muller Fonden, Axel Muusfeldts fond, A.P Møller Fonden, Københavns Kommunes Scenekunstudvalg, Gangstedfonden og Ernst B. Sund Fonden.

Del 1: Handlingsforløb

Øvelse 1

Introduktion til øvelse

Det kan være vidt forskelligt, hvordan vi oplever et teaterstykke.

Alt efter hvor man har siddet i salen, hvem man har siddet ved siden af og hvordan fortællingen har resoneret i en, kan man gå derfra med forskellige oplevelser. Nogle gange giver forestillingen først rigtig mening, når man har brugt lidt tid på at tænke over de forskellige sceniske elementer og har snakket med dem man så forestillingen med.

Derfor er det interessant at bide mærke i ens umiddelbare indtryk, lige efter man har set forestillingen, fordi disse kan komme til at ændre sig efterfølgende.

Øvelse 1: Førstehåndsindtryk (umiddelbart efter forestillingen)

Gå sammen to og to og fortæl hinanden om tre situationer der gjorde indtryk på jer.

Vælg sammen én af disse situationer og snak om hvorfor netop denne situation var særlig.

Opsamling i klassen

Skriv de situationer som eleverne har bidt mærke i op på tavlen.

Måske er nogle af situationerne ens? Se om der skabes et mønster eller en sammenhæng.

Lav cirkler om hver situation og snak med klassen om, hvad der gjorde netop de situationer særlige.

Spørgsmål til følelsesmæssige reaktioner:

- Hvad fik scenerne jer til at føle?
- Var forestillingen sjov?
- Blev I triste eller bange undervejs?
- Hvad synes I var særligt flot? ubehageligt? kedeligt? eller andet?

Spørgsmål til virkemidler der skaber forskellige stemninger:

- Hvad skete der med lyden?
- Var der et særligt lys?
- Hvordan brugte skuespillerne deres kroppe, ansigt og stemmer?

Del 1: Handlingsforløb

Øvelse 2

Introduktion til øvelse

En teaterforestilling består af mange forskellige elementer, der alle skal spille sammen på scenen for bedst at fortælle historien. Der bruges lys, musik, kostumer, rekvisitter (objekter i rummet), scenografi (hvordan scenen er bygget) og skuespillerne bruger deres stemmer, kroppe og evt. dukker til at skabe forskellige karakterer.

Karakteren Esben

I forestillingen møder vi både far, mor, farfar, Esben og to fortællere, men på scenen er der blot to skuespillere. De bruger forskellige virkemidler til at indikere, hvilke roller de indtager. Esben er en dukke. Tænk over hvordan Esben bliver gjort levende på scenen.

Fælles i klassen

- Hvem er Esben?
- Hvordan giver skuespillerne Esben liv? (Hvordan gik Esben? Hvordan talte Esben?)
- Kan I selv genkende at give dukker liv? Måske har I dukker, bratz, barbie, lege eller andet som I giver liv.

Scenografiske virkemidler

I Så blev farfar til et spøgelse bruger f.eks. forskellige rekvisitter og scenografiske virkemidler til at ændre rummet.

Fælles i klassen

Snak om hvilke steder Esben var i teaterstykket.

Fysisk sidder vi i samme teatersal gennem hele forestillingen, men fortællingen foregår både hjemme hos Esben og hans mor og far, ved kirken, i farfarens gamle hus og ude på gaden om natten

Individuelt

Vælg et af rummene fra forestillingen og tegn hvordan det så ud, da karakterne var der. Måske det kan hjælpe eleverne på vej at stille følgende spørgsmål:

- Hvordan så det ud når vi var hjemme hos Esben?
- Hvordan så gaden ud?
- Hvordan så kirkerummet ud?
- Hvordan så farfarens gamle hus ud?

Måske genkender I at skabe andre virkeligheder – det kunne være at skolegården forandrer sig til en svømmehal eller til Italien i en leg i frikvarteret?

Del 1: Tableau - lav dit eget fysiske billede

Øvelse 3

Introduktion til øvelse

Formålet med denne øvelse er at skabe empati. Ved kropsligt at indtage en andens rolle, vil man også psykisk kunne leve sig ind i deres situation og derved styrke sin empathiske evne. Den empathiske evne kan altså trænes gennem rolleleg eller skuespil.

I denne øvelse skal eleverne bruge deres kroppe til at visualisere et billede, det er derfor vigtigt at gøre lidt plads i klasselokalet til at I kan være fysiske.

Trin 1: Individuelt (max 3 - 5min)

Tænk tilbage på forestillingen. Hvad husker du var særligt? Måske den situation du fortalte om til din klassekammerat umiddelbart efter forestillingen?

Forestil dig at forestillingen blev sat på pause – at nogen sagde FRYS – så skuespillerne fryser fast i dette moment. Tænk over hvordan du husker det så ud. Vælg en af personerne, der er med i scenen og prøv med din egen krop at stille dig i deres position. Hvordan var kroppen? Hvordan så de ud i ansigtet? Genskab det udtryk.

Trin 2: Grupper (5 - 10 min)

Gå sammen i grupper og vis på skift de forskellige positioner til hinanden.

Når du viser dit billede med kroppen skal de andre i gruppe tale om følgende:

Hvad ser I? Hvilken stemning er personen i? Er han/hun ked af det? Glad? Overrasket? Bange?

Trin 3: Grupper fortsat (10min)

Nu skal I lave samme øvelse, men denne gang med en makker (2 sammen)

Aftal i gruppen, hvornår forestillingen sættes på frys. I gruppen skal I genskabe billedet så godt som muligt.

Hvem er i billedet? Hvordan er deres kroppe? Hvordan er deres ansigtsmimik?

Tænk nu også over: Hvordan ser rummet ud? Er der nogle særlige rekvisitter i brug?

Når I har skabt rummet og øvet jer i at indtage positionerne, viser i det frosne billede for resten af klassen. Kan klassen gætte, hvem der er med på billedet og hvilken scene der er blevet sat i frys?

(Husk at alt kan bruges som rekvisit og at rekvisitter nogle gange symbolisere andre ting end de egentlig er – vær kreative)

Alternativ øvelse i grupper

Måske kan det være svært at huske hvordan forestillingen udfoldede sig i billeder. Derfor har vi lavet denne ekstra øvelse som kan supplere de andre og være en hjælp til at lave billeder.

I bilag 1 er der 2 forskellige billeder som eleverne kan trække og genskabe.
(samme princip som øvelse 2)

Del 2: Tematik

Øvelse 1: Døden og minder

Introduktion til øvelse

Så blev farfar et spøgelse handler om at mindes en bedsteforælder der er gået bort.

Det kan være svært at snakke om døden, da der er en masse sorg forbundet til det at miste de mennesker vi holder af. Men derfor kan det netop være vigtigt at mindes og huske dem vi mister, så den kærlighed og glæde de har skabt, da de var i live, kan leve videre i minderne.

Fælles i klassen

Start en fælles og åben samtale om døden.

Hvad tror I, der sker, når man dør?

Grupper af 3

Når nogen dør er der mange måder at mindes og sige farvel til de døde på.

Der findes forskellige traditioner i hele verden, som er præget af forskellige kulturer og religioner. Man kan mindes ved gravstene, i templer, ved mindealtre, i naturen eller gennem de ting den afdøde efterlader.

Definition - Alter:

Et alter er en forhøjning, et ildsted eller et bord, der indgår i religiøse ritualer.

Ordet alter kommer af latin: altus, der betegner noget, der er hævet over omgivelserne.

Lav jeres eget mindealter

I denne øvelse skal gruppen designe deres eget lille mindealter.

Et mindealter kan se ud på mange måder. Find objekter fra steder som i skolegården, i køkkenet, på værelset eller i klasseværelset som kan bruges til at skabe et mindealter. Indret jeres mindealter et sted, der giver mening for jer, og hvor klassen kan komme og se det.

Del 2: Tematik

Øvelse 2: Sanser og minder

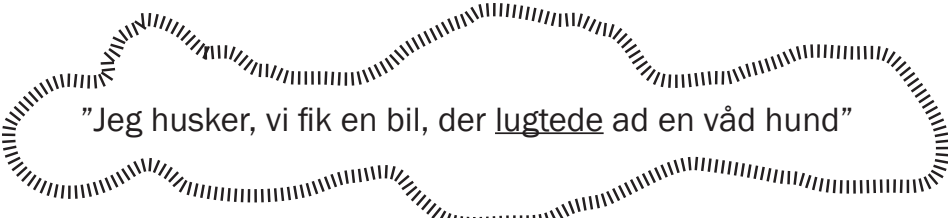
Introduktion til øvelse

I Så blev farfar et spøgelse bruger Mor, Far, Esben og Farfar forskellige midler til at genskabe deres minderne. I fortællingen mindes Farfar og Esben både Farfars minder fra dengang han var barn og deres fælles minder. De husker ved at kigge på gamle billeder, genbesøge farfars gamle hus og ved at snakke om fortiden.

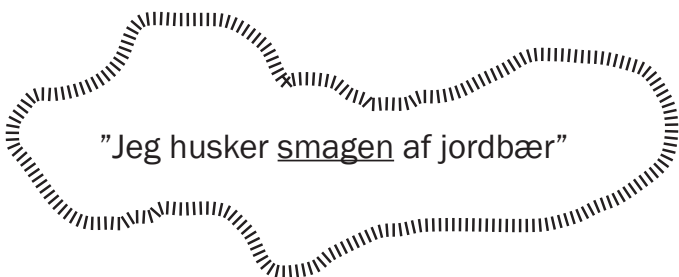
Fælles snak i klassen

Hvis jeg siger farfar (el. morfar/bedstefar) hvad tænker I så på?

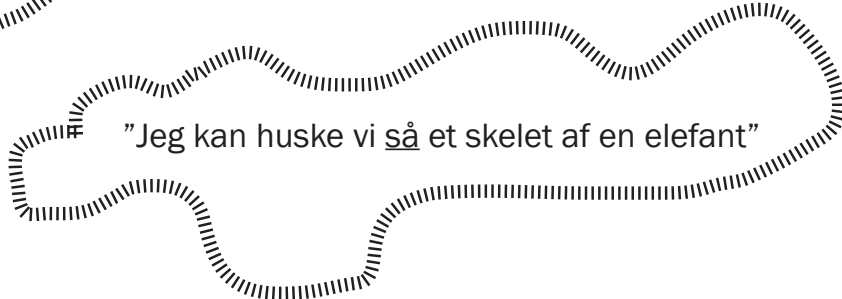
Farfaren beskriver ofte sine minder gennem sanser

"Jeg husker, vi fik en bil, der lugtede ad en våd hund"

"Jeg husker smagen af jordbær"

"Jeg kan huske vi så et skelet af en elefant"

Sanseøvelse fælles i klassen

Denne øvelse skaber en sanseoplevelse, der måske kan være med til at styrke de gode minder vi har. Lad eleverne indtage en rar og behagelig position, det kan være liggende på ryggen eller sidende på deres pladser, I kan gå udenfor og sætte jer på græsset eller andet?

Du skal føre dine elever gennem en lille sanserejse, ved hjælp af følgende manuskript som du kan bruge ved at læse op for eleverne.

Læs manuskriptet på s. 8

Opsamling i fælleskab

Lav en fælles liste/gennemgang af alt det eleverne forestillede sig; dufte, smage, lyde, hvad de følte eller så mens de havde øjnene lukket.

Opsamling individuelt

På den næste side er det en skitse af et hus. Måske er det ligesom det hus du forestillede dig? Skriv hvad så, mærkede, smagte, hørte og duftede.

Del 2: Tematik

Øvelse 2: Sanser og minder

Manuskript

"Kan du huske at være på besøg hos et familiemedlem eller en anden person som du holder af?"

Luk nu øjnene og tænk på dette hjem.

Forestil dig at du ankommer til dette hjem. Du tager fat i dørhåndtaget og går ind over dørtærsklen. (Registrer - lugtesans): Hvilken duft bliver du mødt af?

Du tager sko og overtøj af i gangen og fortsætter nu ind i boligen. Hvordan ser der ud i det rum du kommer til? (registrer synssans)

Der er en der fortæller dig at I skal have noget at spise. Så du fortsætter indenfor og sætter dig til rette (registrer - følesans) Mærk hvor du sidder – sidder du på noget hårdt? noget koldt? eller noget blødt?

Nu bliver maden serveret - I skal til at spise. Genkald dig noget mad som du har fået i dette hjem. Du tager en bid af maden. (registrer smagssans) hvad er det for en smag der rammer din mund?

Måske er det stærkt? Sødt? Surt? Salt? Du kan også tænke over om det er koldt? Varmt? Knasende? Blødt? Eller andet?

Imens du sidder og spiser prøv at tænke over, om der er nogle bestemte lyder i dette hjem? Kan det være at der er lyde fra køkkenet? Fra haven? Nogle der snorker? Eller kan man måske altid høre bilerne fra gaden? Siger den der bor i hjemmet altid noget helt bestemt?

Nu har du spist færdig og skal desværre allerede hjem igen. Du går ud i gangen, tager din jakke og sko på og giver den person, som du har været på besøg hos, en stor kramme og siger farvel for nu.

Nu vender du lige så langsom tilbage til dig selv, her hvor du er.

Mærk hvor du ligger eller sidder. Hvilket materiale er din krop i kontakt med? (tag et øjeblik, hvor eleverne mærker)

Lyt til de lyde du kan høre herfra hvor du er (tag et øjeblik, hvor eleverne lytter)

Tag en dyb indånding gennem næsen og se om du kan registrere nogle særlige dufte. (tag et øjeblik, hvor eleverne dufter)

Blink lige så langsomt øjnene åbne og se hvad der rammer dine øjne. (tag et øjeblik, hvor eleverne ser sig omkring)

Velkommen tilbage."

Del 2: Tematik

Øvelse 2: Sanser og minder

Bilag 1

Billeder til gruppeøvelse "Tableau - lav dit eget fysiske billede"

